

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА

Обговорено та затверджено
на засіданні кафедри
української філології та журналістики
Протокол № від «14» квітня 2026 року
Завідувач кафедри

Ольга КИРИЛЮК

Розроблено
Головою предметної екзаменаційної комісії та
комісії для проведення співбесід з
української мови

Оксана ІВАШИНА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ ЦДУ імені Володимира Винниченка
№ від «14» квітня 2026 року

Голова приймальної комісії

Ректор

Євген СОБОЛЬ

**ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ
З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ**

для осіб, які вступають на I курс
денної/заочної форми навчання
на основі ПЗСО та НРК 5
для здобуття освітнього ступеня «Бакалавр»

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Співбесіда – форма вступного випробування, яка передбачає оцінювання підготовленості (знань, умінь, навичок вступника з української мови) і вмотивованості вступника, за результатами якої приймають протокольне рішення щодо надання вступникові рекомендації до зарахування.

Програму співбесіди з української мови укладено відповідно до завдань національного мультипредметного тесту (НМТ) на 2026 рік з урахуванням програми зовнішнього незалежного оцінювання з української мови, що затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 26.06.2018 № 696 «Про затвердження програми зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання, здобутих на основі повної загальної середньої освіти».

Форма співбесіди – усне опитування за змістом програми.

Результат опитування: оцінка за шкалою 100–200 з мінімальним пороговим балом 100. Абітурієнт, який отримав менше ніж 100 балів, втрачає право брати участь у конкурсному відборі.

Час, який відводиться на усну відповідь – не більше ніж 0,25 год. на одного вступника.

2. ЗМІСТ ПРОГРАМИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Фонетика. Графіка. Орфоенія. Орфографія

Алфавіт. Наголос. Співвідношення звуків і букв. Основні випадки уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Основні випадки чергування *y – в, i – й*. Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [e], [и], [o] в коренях слів. Сполучення *йо,ьо*. Правила вживання м'якого знака (знака м'якшення). Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання найпоширеніших складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис *н* та *ни* у прикметниках і дієприкметниках, *не* з різними частинами мови.

Лексикологія і фразеологія

Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слів. Синоніми, антоніми, омоніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальнонавчальні слова. Діалектна, розмовна та професійна лексика. Терміни. Застарілі й нові слова (неологізми). Нейтральна та емоційно забарвлена лексика. Поняття про фразеологізми.

Будова слова. Словотвір

Будова слова. Спільнокореневі слова й форми того самого слова.

Морфологія

Іменник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники – назви істот і неістот, загальні і власні назви. Рід, число, відмінок іменників. Незмінювані іменники. Написання й відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові. Кличний відмінок іменників.

Прикметник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням (якісні, відносні та присвійні). Відмінювання прикметників.

Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення. Зміни приголосних за творення ступенів порівняння прикметників.

Числівник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Типи відмінювання кількісних і порядкових числівників. Особливості правопису числівників з іменниками. Уживання числівників на позначення часу й дат.

Займенник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди займенників. Відмінювання займенників. Правопис неозначених і заперечних займенників.

Дієслово як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Види дієслова. Форми дієслова (дієвідмінювані, відмінювані і незмінні). Безособове дієслово. Способи дієслів (дійсний, умовний, наказовий). Творення умовного та наказового способів дієслів. Особові закінчення дієслів I та II дієвідмін. Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні і пасивні дієприкметники, їх творення. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот.

Безособові дієслівні форми на -но, -то.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівниковий зворот.

Прислівник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників. Зміни приголосних за творення прислівників вищого та найвищого ступенів порівняння. Правопис прислівників -о, -е, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання разом, окремо й через дефіс прислівників і сполучень прислівникового типу.

Службові частини мови. Прийменник як службова частина мови.

Зв'язок прийменників із непрямыми відмінками іменників. Правопис прийменників разом, окремо та через дефіс.

Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за синтаксичною роллю: сурядні й підрядні. Групи сполучників за вживанням (одиничні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені). Правопис сполучників. Розрізнення сполучників та інших співзвучних частин мови.

Частка як службова частина мови. Правопис часток.

Вигук як частина мови. Правопис вигуків.

Синтаксис

Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами та частинами складного речення.

Речення як основна одиниця синтаксису. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень за метою висловлювання (розповідні, питальні, спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю узагальнювальних засобів (однорідних членів речення, звертань, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення).

Просте двоскладне речення. Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Зв'язок між підметом і присудком. Тире між підметом і присудком.

Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченнях. Означення. Прикладка як різновид означення. Додаток. Обставина. Порівняльний зворот.

Односкладні речення. Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена.

Просте ускладнене речення. Речення з однорідними членами. Узагальнювальне слово при однорідних членах речення. Звертання і вставні слова (словосполучення, речення), розділові знаки при них. Відокремлені другорядні члени речення (зокрема уточнювальні). Розділові знаки в ускладненому реченні.

Складне речення. Типи складних речень за способом зв'язку їхніх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

Складносурядне речення. Складносурядне речення, його будова. Єднальні, протиставні й розділові сполучники в складносурядному реченні. Розділові знаки складносурядному реченні.

Складнопідрядне речення. Складнопідрядне речення, його будова. Головна й підрядна частини. Підрядні частини й сполучні слова як засоби зв'язку в складнопідрядному реченні. Основні види підрядних частини: означальні, з'ясувальні, обставинні. Складнопідрядні речення з кількома підрядними, розділові знаки при них.

Безсполучникове складне речення. Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

Складне речення з різними видами сполучникового і безсполучникового зв'язку. Розділові знаки в ньому.

Способи відтворення чужого мовлення. Пряма і непряма мова. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог. Розділові знаки в конструкціях із прямою мовою, цитатою та діалогом.

Стилістика. Стилї мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їхні основні ознаки, функції.

Розвиток мовлення

Види мовленнєвої діяльності; адресат і адресант мовлення; тема й основна думка висловлення. Вимоги до мовлення (змістовність, логічна послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність). Основні ознаки тексту: зв'язність, комунікативність, членованість, інформативність. Зміст і будова тексту, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Способи зв'язку речень у тесті. Тексти різних стилів, типів, жанрів.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ АБІТУРІЄНТІВ

Кількісні показники (у балах)	Якісні показники
190–200	Абітурієнт блискуче володіє теоретичними знаннями та практичними навичками, виявляє мовленнєву досконалість. Чітко формулює визначення термінів. Дає повну характеристику тих чи тих мовних явищ, наводить приклади для підтвердження теоретичних положень. Відповіді переважно правильні, з незначною кількістю помилок.
169–189	Вище середніх стандартів, однак із деякими помилками. Абітурієнт володіє основними теоретичними знаннями та практичними навичками, понятійним апаратом, характеризується достатнім рівнем компетентності. У відповіді допущено незначні неточності, які абітурієнт сам виправляє після зауваження викладача.
148–168	Загалом змістовна та правильна відповідь із певною кількістю значних помилок. Знання абітурієнта є достатніми, він виявляє здатність

	встановлювати найсуттєвіші зв'язки між явищами, фактами, робити висновки та узагальнення, застосовувати вивчений матеріал для розв'язання практичних завдань. У відповіді допущено деякі помилки. Не завжди теоретичні положення підтверджено прикладами.
127–147	Непогано, але зі значною кількістю недоліків. Необхідні практичні навички роботи з вивченим матеріалом сформовано на базовому рівні. Абітурієнт загалом правильно відтворює навчальну програму, знає основні теорії та факти, уміє наводити власні приклади на підтвердження певних думок, робити окремі висновки. У відповіді допущено фактичні помилки.
100–126	Відповідає мінімальним критеріям. Абітурієнт виявляє поверхневі знання й розуміння основних положень навчальної програми. У відповіді допущено низку фактичних і теоретичних помилок.
1–99	Абітурієнт не володіє основними знаннями з програми, не знає фактичного матеріалу, не володіє поняттєво-термінологічним апаратом. Необхідна ще певна додаткова робота для успішного складання іспиту. У відповіді допущено багато грубих фактичних та теоретичних помилок.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Основні підручники та посібники

1. Авраменко О. М. ЗНО 2021. Українська мова та література. Довідник. Завдання в тестовій формі. Частина 1. Київ : Грамота, 2021. 496 с.
2. Авраменко О. М. ЗНО 2021. Українська мова та література. Довідник. Завдання в тестовій формі. Частина 2. Київ : Грамота, 2021. 114 с.
3. Авраменко О., Блажко М. Довідник з української мова та літератури. Завдання в тестовій формі. Частина 1 : за новою редакцією правопису. Київ : Грамота, 2023. 496 с.
4. Авраменко О. М., Тищенко О. М. Українська мова. Правопис у таблицях, тестові завдання. Київ : Грамота, 2020. 200 с.
5. Авраменко О. Українська мова: підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ: Грамота, 2017. 159 с.
6. Білецька О., Шумка М. Українська мова: комплексна підготовка до ЗНО / НМТ. Тернопіль: Підручники і посібники, 2024. 416 с.
7. Глазова О.П. Українська мова. 5 кл.: підруч. для закладів загальної середньої освіти. – Вид. 2-ге, доопр. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2018. 272 с.
8. Голуб Н. Б., Горошкіна О. М., Новосьолова В. І. Українська мова (рівень стандарту) підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Педагогічна думка, 2019. 232 с.
9. Заболотний О. В., Заболотний В. В. Українська мова. 5 кл. : підруч. для закл. заг. серед. освіти. 2-ге вид., допрац. Київ : Генеза, 2018. 208 с.
10. Заболотний О., Заболотний В. Українська мова: підруч. для 6-го кл. закл. загальн. серед. освіти. 2-ге вид., переробл. Київ: Генеза, 2020.
11. Заболотний О., Заболотний В. Українська мова: підруч. для 7-го кл. закл. загальн. серед. освіти. Київ : Генеза, 2024. 272 с.
12. Заболотний О., Заболотний В. Українська мова: підруч. для 8-го кл. закл. загальн. серед. освіти. 2-ге видання, перероблене. Київ : Генеза, 2021. 220 с.

13. Заболотний В. Українська мова та література. Повний курс підготовки до ЗНО та ДПА : Видання 5, змінене й доповнене, Київ: Літера ЛТД, 2022. 464 с.

14. Караман С. О., Горошкіна О. М., Караман О. В., Попова Л. О Українська мова: підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ : Літера ЛТД, 2016. 296 с.

15. Караман С. О., Горошкіна О. М., Караман О. В., Попова Л. О Українська мова: підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. з поглибленим вивченням філології. Харків : Вид-во «Ранок», 2017. 272 с.

16. Караман С. О., Горошкіна О. М., Караман О. В., Попова Л. О Українська мова: підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. з поглибленим вивченням філології. Харків: Вид-во «Ранок», 2017. 272 с.

17. Караман С. О., Горошкіна О. М., Караман О. В., Попова Л. О Українська мова: підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. з поглибленим вивченням філології. Харків : Вид-во «Ранок», 2017. 272 с.

18. Літвінова І. НМТ 2025. Українська мова. Тестовий зошит. Київ : Ранок, 2024. 128 с.

19. Словник фразеологізмів та сталих виразів сучасної української мови. 5–11 класи / упорядн. Богданова О., Коновалова М. Харків: Основа, 2019. 172 с.

20. Тлумачний словник-мінімум української мови: близько 7500 слів / уклад. Л.О. Ващенко, О.М. Єфімов. 3 вид., виправ. і доп. Київ: Довіра, 2001.

21. 9. Українська мова. Інтерактивний довідник-практикум із тестами (І. М. Літвінова, С. Г. Бутко, Ю. О. Гарюнова, З. Р. Тищенко). URL: <http://interactive.ranok.com.ua/course/zovnshn-nezalezhne-otsnyuvannya/ykranska-mova-nteraktivniyi-dovdник-praktikum-z-testami-m-litvnova-s-g-bytko-yu-o-garyunova-z-r-tishchenko>.